

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..........อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..........ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)
..........กรรมการ
(ดร.ชัยพจน์ รังงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..........คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)
วันที่ 11 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ วีระวิชิตระภูต อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.ชัยพนธ์ รังงาม กรรมการสอบงานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางจากคำแนะนำที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบสอบถามและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการทำแบบสอบถาม รวมทั้งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ที่ให้ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกและอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ประโยชน์อันพึงจะเกิดจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องแทนคุณบูชาบิดา มารดา ครู-คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้ และเป็นวิทยาทานแก่ผู้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน

57920584: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหาร/ หลักธรรมาภิบาล/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน: การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 (THE ADMINISTRATION PROMOTING GOOD GOVERNANCE EXERCISED BY SCHOOL ADMINISTRATORS IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1, GROUP 3)

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สภาฯ ชีระวิชิตระกูล, กศ.ด. 108 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้บริหาร/ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบค่าที (*t*-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ

2. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้ปฏิบัติการสอน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

57920584: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: MANAGEMENT/ GOOD GOVERNANCE/ SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 GROUP 3

SUPATSARANAN PHOKAN: THE ADMINISTRATION PROMOTING GOOD GOVERNANCE EXERCISED BY SCHOOL ADMINISTRATORS IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1, GROUP 3. ADVISOR: SADAYU TEERAVANITRAKUL, Ed.D. 108 P. 2018.

This research aimed to study and compare ways school administrators exercise their good governance at schools under the Secondary Educational Service Area Office 1 Group 3 as classified by position, working experience, and size of school. The sample used in this study was 234 administrators working in the Secondary Educational Service Area Office 1 Group 3 in 2018. The data collection instrument used in this research were a five-point rating scale questionnaire. The statistics used to analyze the data were Percentage (%), Mean (\bar{X}), Standard Deviation (*SD*), One-way ANOVA and *t*-test.

This study revealed that:

1. The practice administration of good governance exercised by school administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office 1 Group 3, as a whole and each aspect, was found at a high level. The administration aspects were rated from the high level to the low level as follows: Participation, The rule of Law, Cost-effectiveness, Morality, Accountability, and Responsibility.

2. The good governance of the schools exercised by the school administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office 1 Group 3 as classified by position, as a whole, showed no statistically significant difference. However this study reports that there are statistically significant different at .05 level in the areas of the rule of Law, Morality, and Responsibility. As classified by working experience and size of school, this study reports statistically significant difference at .05 level; except the rule of Law was which shows no statistically significant difference.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
สภาพทั่วไปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ..	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	15
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรรามาภิบาล	24
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก	96
ภาคผนวก ข	100
ภาคผนวก ค	106
ประวัติย่อของผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	42
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	47
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทการทำงาน	47
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	48
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมและรายด้าน.....	49
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	50
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ	51
8	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ	52
9	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ	53
10	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้อ	54
11	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ	55
12	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง.....	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
13	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน.....	57
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน	58
15	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน โดยรวม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe	60
16	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน ด้านหลักนิติธรรม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe.....	60
17	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe	61
18	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe.....	62
19	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe	62
20	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe.....	63
21	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 65
23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน 66
24	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe..... 68
25	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe..... 68
26	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe 69
27	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe 70
28	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe 70
29	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe 71
30	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3..... 107

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า กลยุทธ์ในการบริหารที่ดีที่สุด คือ การเน้นเรื่องของคุณภาพ ผู้บริหารต้องเรียนรู้กลยุทธ์การบริหารสมัยใหม่ หรือต้องพัฒนาทักษะการบริหารของตน ในด้านคุณภาพจึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ในการบริหารที่มีคุณภาพ ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมีจุดกำเนิดในโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจและแพร่หลายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันทางการศึกษา ด้วยเหตุผลว่า ทุกหน่วยงานต้องการปรับปรุงคุณภาพหรือดำรงคุณภาพการให้ผลผลิตหรือการบริการ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจเป็นไปตามความต้องการผู้ใช้ผลผลิตหรือรับบริการสูงสุด แนวคิดในการบริหารคุณภาพจึงได้รับความนิยมแพร่หลายทั่วไป (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2556, หน้า 83) การบริหารจึงเป็นภารกิจซึ่งเป็นกลไกปกติขององค์การ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การขับเคลื่อนองค์การให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ด้วยการทำหน้าที่ของผู้บริหาร (Administrative functions) เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคลากร (Staffing) การอำนวยการหรือสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การกำกับ ควบคุม (Controlling) การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงาน (Reporting) และการจัดสรรงบประมาณ (Budgeting) เป็นต้น (สมุทรา ชำนาญ, 2556, หน้า 42)

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา การบริหารจัดการในทุกระดับตามแนวโน้มนปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” (Good governance) ซึ่งเป็นระบบแนวทางการบริหารจัดการที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในปัจจุบัน “ธรรมาภิบาล” เป็นแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบแบบแผนในหลายระดับ เริ่มต้นตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (บวรศักดิ์ อุวรรณ โน, 2542) ติดตามด้วยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และหน่วยงานระดับรอง ได้ประกาศหลักการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในแวดวงการศึกษาที่กำหนดไว้ในการบริหารฐานโรงเรียน (School-based management: SBM) และแนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 174-183) ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ผู้บริหาร

ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการจัดระบบบริหารทั้งในงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) หรือหลักธรรมาภิบาลที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหน่วยงานทางการศึกษาและบริการจัดการ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การสร้างหลักอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ อาทิ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เพราะทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบมีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ไว้ในข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่ระบุไว้ในข้อย่อย 4.2 ว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมเป็นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า คุ่มทุน โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความต้องการไปสวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และข้อ 6 แนวทางปฏิบัติในข้อย่อย 6.3 เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษา, 2546, หน้า 30)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บริหารงาน โรงเรียนซึ่งเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในนามสถานศึกษาและเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินกิจการของสถานศึกษา พึงต้องยึดหลักคุณธรรม หลักนิติธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ร่วมงานเชื่อถือและยอมรับ จากการที่รัฐกำหนดให้มีมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของข้าราชการ มีการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจ วิธีการบริหารงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ มีการนำระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และประชาชน สามารถ

อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) หรือ “ธรรมาภิบาล” นับเป็นมิติของกระบวนการทัศน์ใหม่ของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้บริการที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ สนับสนุนให้เกิดความอิสระในการบริหารแต่ละระดับมากขึ้น การบริหารงานอย่างโปร่งใส มีคุณภาพด้วยระบบ “ธรรมาภิบาล” จึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งขององค์กรไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือเอกชน ที่ต้องอาศัยการปรับตัวและเตรียมความพร้อมของประชาชน และผู้บริหารทุกระดับ (ไชยวัฒน์ คำชู, 2545, หน้า 25)

เพราะฉะนั้นการบริหารและการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำหลักที่ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะนิติบุคคลด้วยหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษา, 2546, หน้า 30)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การปรับปรุง ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

คำถามในการวิจัย

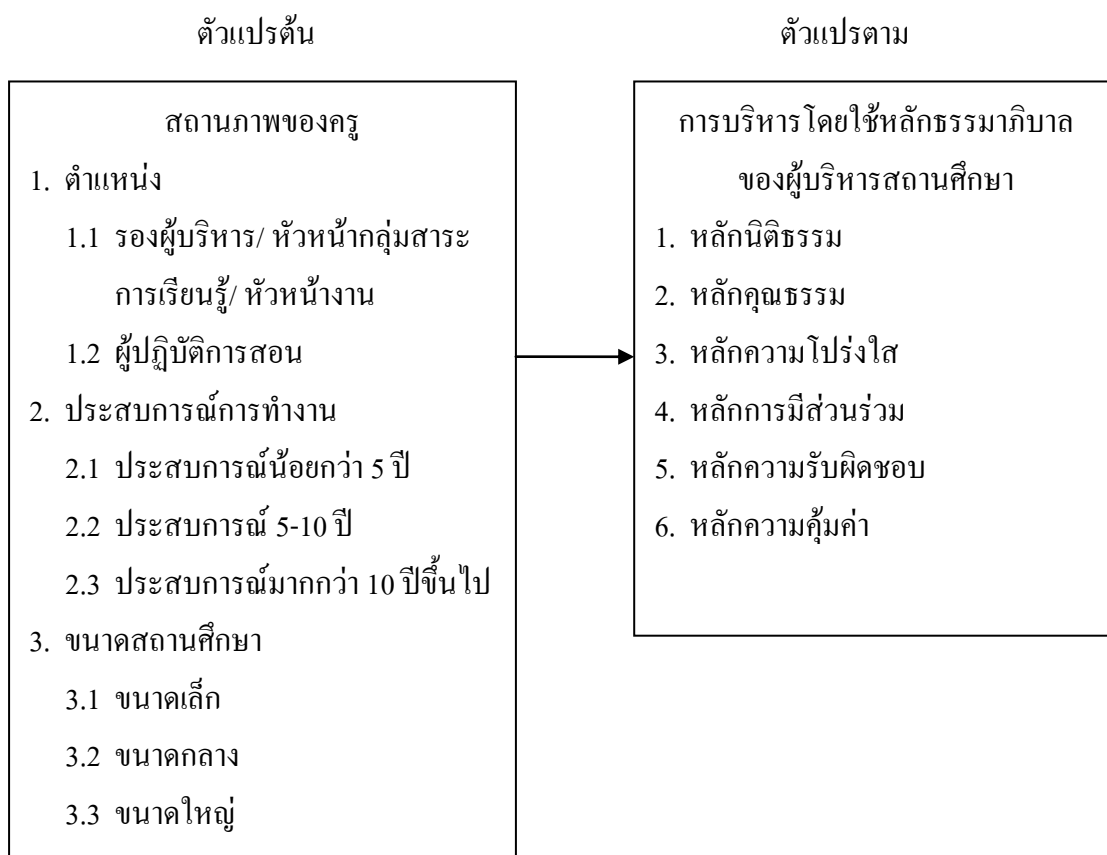
1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ดังนี้

1. ผู้บริหารจะได้ทราบแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และสามารถบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ประกอบด้วย 6 หลัก คือ

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.6 หลักความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากครูและบุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2558 ดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 635 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 234 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ประกอบด้วย

3.1.1 ตำแหน่ง

- 3.1.1.1 รองผู้บริหาร/ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน
- 3.1.1.2 ผู้ปฏิบัติการสอน

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

- 3.1.2.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี
- 3.1.2.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี
- 3.1.2.3 ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดสถานศึกษา

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ทั้ง 6 หลัก คือ

3.2.1 หลักนิติธรรม

3.2.2 หลักคุณธรรม

3.2.3 หลักความโปร่งใส

3.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยยึดหลักธรรมาภิบาล การวิจัยครั้งนี้ยึดถือองค์ประกอบธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 มี 6 หลักดังนี้

1.1 หลักนิติธรรม หมายถึง กฎข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษามีความทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชนและบุคลากรในสถานศึกษา โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายไม่ใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

1.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในสิ่งถูกต้องดีงามโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย

1.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสถานศึกษาโดยปรับปรุงกลไกในการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

1.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็น การแจ้งความเห็น การได้ส่วนสาธารณะการประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

1.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่สำนึกในความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพ ในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตน

1.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าและมีการบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในระดับต่าง ๆ และรักษา ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

4. ครูและบุคลากรสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนและปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 234 คน

5. ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยแบ่งได้ดังนี้

5.1 รองผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและทำหน้าที่ตามผู้บริหาร สถานศึกษามอบหมายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

5.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ดูแลแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

5.3 หัวหน้างาน หมายถึง ผู้ที่ควบคุมดูแลและประสานการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

5.4 ผู้ปฏิบัติการสอน หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

6. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร
สถานศึกษา จำแนกเป็นดังนี้

6.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูและ
บุคลากรสถานศึกษาตั้งแต่ 1-5 ปี

6.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร
สถานศึกษาตั้งแต่ 5-10 ปี

6.3 ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครู
และบุคลากรสถานศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไป

7. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งประเภทของสถานศึกษา โดยใช้จำนวนนักเรียน
เป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

7.1 ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

7.2 ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

7.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญดังนี้

1. สภาพทั่วไปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหาร
 - 2.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
 - 3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
 - 3.2 หลักการของธรรมาภิบาล
 - 3.3 ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 - 4.1 ตำแหน่ง
 - 4.2 ประสบการณ์การทำงาน
 - 4.3 ขนาดสถานศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพทั่วไปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วยท้องที่ เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ท่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ดุสิตธานี ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม กรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตั้งอยู่ที่ เขตราชเทวี

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ บนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

1. บริหารจัดการอย่างมืออาชีพ
2. เสริมสร้างความเสมอภาค สิทธิและโอกาสทางการศึกษา
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
4. ส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณภาพชีวิตบนพื้นฐาน

ความเป็นไทย

5. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ

เป้าประสงค์

1. ผู้บริหารเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง
2. บริหารงานอย่างเป็นระบบตามหลักธรรมาภิบาล
3. นำนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา

4. นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
5. องค์กรบุคคลมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน การจัด

การศึกษา

6. ประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม

และเสมอภาค

7. นักเรียนจบการศึกษาภายในเวลาที่หลักสูตรกำหนด
8. ลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนในทุกระดับชั้น
9. อัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพิ่มขึ้นในทุกระดับ
10. ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงได้รับการดูแลจากระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
11. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐาน/ ระบบประกันคุณภาพ

ภายใน

12. สถานศึกษาได้รับการรับรองตามมาตรฐานของ สมศ.

13. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สูงเป็นอันดับหนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

14. สถานศึกษามีคุณภาพผ่านเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school)

15. ผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

16. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

17. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม

18. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสืบสาน อนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นและชาติ

19. ผู้เรียนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงภาวะการณ์ของโลก

20. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

21. ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สู่ความเป็นประชาคมโลก

ค่านิยม

ยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างงานสร้างสัมพันธ์ มุ่งมั่นบริการ สืบสานเศรษฐกิจพอเพียง

วัฒนธรรมองค์กร

มุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อร่วมงาน ร่วมคิดร่วมบริหาร บริการด้วย

จิตสาธารณะ

เอกลักษณ์องค์กร

รักความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล

กลยุทธ์

1. พัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. สร้างโอกาสและทางเลือกในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานความเป็นไทย

5. พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้ปฏิบัติงานได้เต็มตาม

ศักยภาพ

ตัวชี้วัด

1. พัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.1 ร้อยละของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผู้นำการเปลี่ยนแปลง

- 1.2 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในระดับดีมาก
- 1.3 ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่
ระดับมากขึ้นไป
- 1.4 ร้อยละของสถานศึกษาที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ
- 1.5 ร้อยละของผู้รับบริการมีความประทับใจในผลการปฏิบัติงาน
- 1.6 ร้อยละของหน่วยงานที่นำนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการบริหาร
จัดการจนประสบความสำเร็จ
- 1.7 ร้อยละของหน่วยงานที่มีข้อมูลสารสนเทศถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน
มาใช้ในการบริหารจัดการ
- 1.8 ร้อยละจำนวนข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นขององค์กรคณะบุคคล ที่หน่วยงานนำมา
กำหนดเป็นแนวดำเนินการ
2. สร้างโอกาสและทางเลือกในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการที่หลากหลาย
 - 2.1 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการที่ประสงค์เข้ารับ
การศึกษาได้รับโอกาสในการเข้ารับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 2.2 ร้อยละของประชากรวัยเรียนตาม ทร.14 ในเขตพื้นที่บริการ ที่เข้าศึกษาชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 2.3 ร้อยละของนักเรียนที่จบการศึกษาภายในเวลาที่หลักสูตรกำหนด
 - 2.4 ร้อยละของนักเรียนออกกลางคันในแต่ละระดับชั้น
 - 2.5 ร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
 - 2.6 ร้อยละของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้รับการดูแลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
 - 3.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐาน/ ระบบประกัน
คุณภาพภายใน
 - 3.2 ร้อยละของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. (เทียบจากการเข้าประเมิน)
 - 3.3 ลำดับที่จากผลการสอบ O-Net ประจำปี
 - 3.4 ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์โรงเรียน
มาตรฐานสากล (World-class standard school)
 - 3.5 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานความเป็นไทย

4.1 ร้อยละของผู้เรียนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

4.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับดีขึ้นไป

4.3 ร้อยละของผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในการสืบสาน อนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม

ท้องถิ่น และชาติ

4.4 ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพการณของโลก

5. พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้ปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ

5.1 ร้อยละของครูผู้ช่วยที่ผ่านหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคศ. กำหนด

5.2 ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่คุรุสภา กำหนด

5.3 ร้อยละของครูอัตราจ้างที่ได้รับการพัฒนาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

5.4 ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามสายงานไม่น้อยกว่าปีละ 20 ชั่วโมง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 มีดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง (สถานศึกษานขนาดกลาง)
2. โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร (สถานศึกษานขนาดกลาง)
3. โรงเรียนมัธยมวัดคูสิดาราม (สถานศึกษานขนาดใหญ่)
4. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง (สถานศึกษานขนาดใหญ่)
5. โรงเรียนวัดบวรมงคล (สถานศึกษานขนาดกลาง)
6. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม (สถานศึกษานขนาดใหญ่)
7. โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร (สถานศึกษานขนาดกลาง)
8. โรงเรียนสวนอนันต์ (สถานศึกษานขนาดเล็ก)
9. โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน (สถานศึกษานขนาดกลาง)
10. โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย (สถานศึกษานขนาดใหญ่)
11. โรงเรียนทวีธาภิเศก (สถานศึกษานขนาดใหญ่)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหาร

มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ไว้ดังนี้
 สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหาร คือ การทำให้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือการทำงานกับคนและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527, หน้า 4 อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2551, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารต้องมีหลัก 6 ประการ คือ มีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกัน ทำกิจกรรม ใช้ทรัพยากรและกลวิธีที่เหมาะสม ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และเป้าหมายนั้นช่วยกันกำหนดขึ้น

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2554, หน้า 29) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สัมมา รธนิชย์ (2556, หน้า 37) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สมาน อัสวภูมิ (2551, หน้า 80) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นการใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และกระบวนการและกิจกรรมในทางการบริหารต่าง ๆ สามารถใช้ในการบริหารงานได้ในทกระบบขององค์การ ข้อแตกต่างอยู่ที่ “ภารกิจหลัก” ขององค์การนั้นว่าเป็นอะไร เช่น การบริหารการศึกษา ภารกิจหลักก็คือ การจัดการศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมหลัก คือ การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่หลัก คือ การจัดการให้มีกระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้น และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ตามจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนแนวปฏิบัติในการบริหารงานในความรับผิดชอบนั้นผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรทั้งหลายทั้งปวง เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

ภารดี อนันต์นาวี (2551, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น (Getting thing done through other people) เมื่อว่าตามคำนิยามนี้การบริหารในพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือ วันอาสาฬหบูชา เมื่อพระพุทธเจ้าแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่ปัญจวัคคีย์ ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้นเมื่อมีพระสังฆรัตนะใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้ พระพุทธเจ้าต้องบริหารคณะสงฆ์

สมคิด บางโม (2545, หน้า 61) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารที่ส่วนใหญ่จะนึกถึง การบริหารราชการคำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งศัพท์บัญญัติว่ารัฐประศาสนศาสตร์ (Public administration) คำศัพท์อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับบริหารธุรกิจเอกชน แต่อย่างไรก็ตาม คำว่า การบริหารกับคำว่าจัดการใช้แทนกันได้และมีความหมายเหมือนกัน และสมคิด บางโม ยังได้กล่าวอีกว่า การบริหารราชการในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายนับเป็นการประยุกต์ความรู้ หลักการและทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมสามารถ โนม์น้าวและจูงใจ คนให้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีความสุขและงานบรรลุเป้าหมายการบริหาร จึงเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง บางคนอาจมีความสามารถพิเศษมีพรสวรรค์สามารถจัดการได้ดีโดยไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรมทางด้านการบริหารมาก่อน แต่ถ้าบุคคลนั้นได้รับการศึกษาอบรมด้วยแล้วย่อมจะทำให้การจัดการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารที่ขาดศิลปะไม่มีความสามารถพิเศษมาแต่กำเนิด หากได้รับการอบรมทางการบริหาร ย่อมจะช่วยให้การจัดการดำเนินไปด้วยดีตามสมควร ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าผู้ที่เข้ารับตำแหน่งเป็นผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่และมีการฝึกอบรมผู้บริหารระหว่างดำรงตำแหน่งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียกว่า การฝึกอบรมระหว่างประจำการ ผู้บริหารที่ดีควรยึดถือว่าการจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ ผู้บริหารควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ติดตามผลงานการศึกษาวิจัยทฤษฎีและหลักวิชาการใหม่ ๆ ตลอดจนพยายามใช้ความสามารถของตนเองปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ

วิลสัน (Wilson, n.d. อ้างถึงใน อำนวย ทองโปร่ง, 2553, หน้า 69) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร จะต้องเกี่ยวข้องกับนโยบาย (Policy) และการจัดการ (Administration) หรือ Executive

วิลสันเชื่อว่า การวางนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติควรแยกจากกัน โดยเด็ดขาด จะทำให้ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการดีขึ้น

โรบบินส์ และคูลเตอร์ (Robbins & Coulter, 2003 หน้า 6 อ้างถึงใน อำนวย ทองโปรง, 2553, หน้า 69) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการที่มีการประสานงานให้กิจกรรมต่าง ๆ ในงานมีความสมบูรณ์มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลโดยผ่านการปฏิบัติงานของบุคคลอื่น

เกตเซลส์ และกูบา (Getzels & Guba, n.d. อ้างถึงใน อำนวย ทองโปรง, 2553, หน้า 69) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม 3 ทาง คือ

1. ทางโครงสร้าง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา
2. ทางหน้าที่ ได้แก่ ขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารสำเร็จตามเป้าหมาย
3. ทางปฏิบัติ ได้แก่ กระบวนการบริหารที่บุคคลและกลุ่มบุคคลต้องร่วมกันทำปฏิกริยาซึ่งกันและกัน

โฮล (Holt, 1993, p. 3 อ้างถึงใน สัมมา รชนีชัย, 2556, หน้า 37) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งพร้อมด้วยกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การเป็นผู้นำและการควบคุม

วากเนอร์ และโฮลเลนเบค (Wagner & Hollenbeck, 1995, p. 74 อ้างถึงใน สัมมา รชนีชัย, 2556, หน้า 37) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่า เป็นกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การดำเนินงานและการควบคุมเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 1996, p. 4 อ้างถึงใน สัมมา รชนีชัย, 2556, หน้า 37) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การ และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การที่ได้กำหนดไว้

โรบบินส์ (Robbins, 1978 อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2551, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง “กระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย จัดสรรทรัพยากร และประสานงานให้บุคลากรใช้ความพยายามในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป้าหมายขององค์การบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ” ความหมายของการบริหารนี้ มาจากการมองว่าการบริหารเป็นกระบวนการที่มีลักษณะสำคัญ คือ

1. เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนนับแต่การกำหนดเป้าหมายจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ประสานงาน กำกับ ติดตาม และนิเทศ

2. เพื่อให้บุคลากรทำงานเต็มตามศักยภาพ มิใช่ผู้บริหารทำแต่เพียงลำพัง

3. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผลออกมาตามที่ต้องการ โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

วิเชียร วิทยอดม (2550, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรอันเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ร่วมร่วมใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้

สรุปได้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์กรตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งอาศัยกระบวนการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการวางแผน การจัดการ องค์กร การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นองค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่จัดและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม สถานศึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา และมีความรอบรู้ในหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

ภารดี อนันต์นาวี (2551) ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหารเป็นกิจกรรมของตนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สัมมา รณนิษฐ์ (2556, หน้า 95) ในการบริหารสถานศึกษาจะให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้นั้นผู้บริหารจะต้องมีหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร หลักการบริหารการศึกษาประกอบด้วย

1. การวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์
2. การวางแผนและนำเทคนิคในการบริหารงาน
3. การจัดโครงสร้าง และวางระบบงาน
4. การใช้ทรัพยากร และค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า
5. การใช้อำนาจในการสั่งการ และควบคุม
6. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน

สอดคล้องกับแนวความคิดของปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 9) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะได้คำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการ งานที่ควรจะมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผล จะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

ทงศ์ศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550) กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำงานโดยอาศัยบุคคลอื่น โดยใช้กระบวนการทำงานร่วมกับคนและทรัพยากรขององค์กร ภายใต้กิจกรรมการบริหารและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2546, หน้า 123) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทางด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป หลักการบริหารมี 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน มีการกระจายอำนาจ จากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระและมีประสิทธิภาพ
2. หลักการบริหารตนเองสถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล
3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และแผนร่วมตัดสินใจร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นร่วมคิดร่วมทำ
4. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชนปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรโดยการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและได้รับความเห็นชอบ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลสถานศึกษาต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

เมธี ปิณฑานนท์ (2545, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการบริหารหรือการบริการด้านการปกครอง การเรียน การสอนและการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการศึกษาร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของการศึกษา

สมคิด บางโม (2545, หน้า 153) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง แหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ จำนวน มากมาย หากการจัดการบริหารงานใน โรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียน ที่สำเร็จออกไป ย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งผลต่อการพัฒนาประเทศย่อมล่าช้าตามไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร สถานศึกษาควรมีขอบเขตครอบคลุมงาน 6 งาน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ทั้ง 6 งาน มีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ หลักสูตร โดยมีวิชาการเป็นหลักส่วนงานเป็นงานที่สนับสนุนส่งเสริมการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ฟิชต์ (Fish, 1963) ได้แบ่งงานการบริหารการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ การปรับปรุงด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงาน ด้านต่าง ๆ

แคมป์เบลล์ (Campbell, 1976) แบ่งงานบริหารการศึกษาออกเป็น 6 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน หลักสูตรและการสอน บุคลากรในโรงเรียน กิจกรรม นักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกทางกาย การเงินและธุรการ

กู๊ด (Good, 1983, p. 14 อ้างถึงใน สัมมา รชนีชัย, 2556, หน้า 95) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน เป็นการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการ ในโรงเรียนทั้งการบริหารธุรกิจภายในโรงเรียนและการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทั้งหมด ในโรงเรียน ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, p. 170 อ้างถึงใน สัมมา รชนีชัย, 2556, หน้า 95) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน เป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยและ ดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้ และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานในสถานศึกษาปฏิบัติงาน ด้วยความเต็มใจและส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารที่ มุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียน

ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ค้นหาความสามารถของตนเองตามความถนัดและความสนใจเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ และการบริหารสถานศึกษายังหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่บุคลากรขององค์กรหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน โดยมุ่งหวังให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

อำนาจ ทองโปร่ง (2553, หน้า 70) การบริหารสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดหรือกระบวนการทัศน์ทางการปฏิรูปการศึกษาควรมีหลักการ “ให้สถานศึกษาบริหารตนเอง” ตามผลการวิจัยเรื่อง “การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาและการปฏิรูประบบการเงิน” ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติร่วมมือจากสำนักงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งประเทศออสเตรเลีย (Aus AID) โดย Professor Dr. Brian J. Caldwell ได้เสนอแนะเพื่อให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา โดยมีประเด็นเกี่ยวกับหลักการให้สถานศึกษาบริหารตนเองดังนี้

1. สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาชาติ ขีดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นหลักและบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล (Good governance)
2. สถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ต่อการดำเนินงานบริหารและจัดการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาของชาติพร้อม ๆ กับสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีองค์ประกอบอันเหมาะสม รวมทั้งมีคุณวุฒิที่จำเป็น เช่น มุ่งประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง ต้องกำหนดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชัดเจน และมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์
4. สถานศึกษาควรรับผิดชอบต่อสรรหาครู การพัฒนาทางวิชาชีพ การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการลงโทษทางวินัย
5. มีระบบการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียน
6. สถานศึกษาต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไป (Block grants) และทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น การใช้งบประมาณและทรัพยากรในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับเป้าประสงค์ในด้านการเรียนรู้ ทั้งยังจะต้องมีการควบคุมดูแลเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลโดยแท้จริง

7. ต้องมีกระบวนการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนเป็นหลัก (School performance-based budgeting-PBB) รวมทั้งการควบคุมและบริหารจัดการด้านการเงิน

8. มีการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (School self reviews)

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 99) ชื่อนำเสนอสำหรับผู้บริหารในการออกแบบสถานศึกษาหรือโรงเรียน (School design) เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) โดยวิธีระบบ (Systems approach) ดัดแปลงมาจากคีฟ (Keefe, 1993, pp. 7-8 อ้างถึงในสุนทร โคตรบรรเทา, 2551, หน้า 99) ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบพื้นฐานสามประการ และองค์ประกอบระบบ 8 ประการ องค์ประกอบทั้ง 11 ประการนี้ มีความจำเป็นและจะต้องกำหนดโดยสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ไม่ใช่จากบุคคลภายนอก ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1.1 คำกล่าวพันธกิจเป็นคำกล่าวอย่างย่อ ๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

1.2 สมมุติฐานทางปรัชญาทางจิตวิทยาและทางองค์การสมมุติฐานเหล่านี้เกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียน การเรียนรู้ แรงจูงใจ จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ และองค์การโรงเรียน และงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของแบบการก่อสร้างสถานศึกษา

1.3 คำกล่าวผลลัพธ์สุดท้ายของนักเรียนได้แก่ความสามารถกว้าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมและเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน คำอธิบายเหล่านี้รวมเป็นพื้นฐานสำหรับหลักสูตรของสถานศึกษาและระบบการประเมินนักเรียน

2. องค์ประกอบระบบ มี 8 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

2.1 โครงการสอนและหลักสูตรเป็นวรรคอธิบายสั้น ๆ ซึ่งให้คำจำกัดความหรือนิยามเนื้อหาหลักสูตรและโอกาสการเรียนรู้ที่จะจัดให้นักเรียน ข้อกำหนดเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกับคำกล่าวผลลัพธ์สุดท้ายของนักเรียน

2.2 กลวิธีการสอน เป็นวรรคสั้น ๆ ซึ่งให้คำจำกัดความหรือนิยามกลวิธีการสอนที่แสดงให้เห็นแล้วว่าประสบความสำเร็จในการบรรลุผลลัพธ์สุดท้ายของนักเรียนที่พึงประสงค์

2.3 โครงสร้างและการจัดองค์การสถานศึกษาเป็นตอนที่อธิบายว่าสถานศึกษาจะถูกจัดโครงสร้างอย่างไรเพื่อว่าผลลัพธ์สุดท้ายของนักเรียนจะบรรลุได้ในตอนนี้อาจมีคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดตารางสอนและตารางและโครงสร้างทางสังคมด้วย

2.4 วัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาเป็นการให้คำจำกัดความหรือนิยามตัวบ่งชี้สำคัญ ๆ ของวัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาคำว่าวัฒนธรรมสถานศึกษามีคำนิยามว่าเป็นคุณลักษณะปทัสฐานและประเพณีของสถานศึกษาและสมาชิกของสถานศึกษา บรรยากาศเป็นเครื่องชี้วัดวัฒนธรรมของสถานศึกษา

2.5 ภาวะผู้นำสถานศึกษาการบริหารและงบประมาณตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่กำหนดว่า กระบวนการวางแผนการตัดสินใจและการสื่อสารเป็นอย่างไร ในตอนนี้อาจเขียนคำอธิบายว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาจะเป็นไปได้ได้อย่างไร

2.6 การจัดอัตรากำลังและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตัวบ่งชี้ในส่วนนี้ กล่าวถึงบทบาททางวิชาชีพของครูสถานที่ทำงานของครู นโยบายการจ้างครูและการบรรจุครู และลำดับความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

2.7 ทรัพยากรอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ของสถานศึกษาตัวบ่งชี้ในส่วนนี้กำหนด คุณลักษณะของอาคารสถานที่ครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับเกื้อหนุนการออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนที่คาดหวังไว้และการจัดการประสานงานระหว่างทรัพยากรของสถานศึกษากับชุมชน

2.8 แผนการประเมินผลเป็นการกำหนดระบบการประเมินผลและการรายงานของสถานศึกษาแผนนี้ถูกทำขึ้นเพื่อแจ้งให้สมาชิกของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ทราบว่า การออกแบบสถานศึกษามีการนำไปปฏิบัติอย่างไรและผลลัพธ์สุดท้ายของนักเรียนจะบรรลุอย่างไร

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 4-5) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษามีอยู่ 5 ประการ ตามคำย่อในภาษาอังกฤษว่า POSDC

P คือ (Planning) การวางแผนงาน หมายถึง เป็นการวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต

O คือ (Organizing) การจัดหน่วยงาน หมายถึง การจัดองค์กรเป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร

S คือ (Staffing) คือ การจัดตัวบุคคล หมายถึง งานบุคลากรเป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

D คือ (Directing) การอำนวยการ หมายถึง การอำนวยการเป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีภาวะผู้นำ

C คือ (Coordinating) การประสานงาน หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

ปราชญา กล้าผจญ (2543, หน้า 10) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการบริหาร คือ กิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารนั้นมี 5 ประการ ดังต่อไปนี้ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Directing) การควบคุมงาน (Controlling) และการจัดคนลงสู่งาน

ทีด (Tead, 1951, p. 105) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 10 ขั้น ดังนี้ การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ การจัดทำแผนงานของหน่วยงาน การกำหนดระเบียบข้อบ่งชี้ของ

อำนาจและหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ การควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน การดำเนินการเพื่อให้งานดำเนินไปในสภาพที่ต่อเนื่อง การติดต่อสัมพันธ์กับทุกแผนกงานและทุกตำแหน่ง การดำเนินการเพื่อบำรุงขวัญกระตุ้นและให้กำลังใจแก่บุคลากรต่าง ๆ เพื่อให้ประสิทธิผลการทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลและการพิจารณางานในอนาคต

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องทราบหลักการบริหาร โดยทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อจัดการองค์กรให้มีคุณภาพ มีการดำเนินงานตามแบบแผน เช่น การสรรหาบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการงบประมาณ เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

คำว่าธรรมาภิบาล (Good governance) มีผู้ใช้คำศัพท์ต่าง ๆ เช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การปกครองที่ดี การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและอื่น ๆ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้อธิบายว่า ธรรมาภิบาลเป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นจากคำว่า "ธรรม" แปลว่าความดีหรือ กฎเกณฑ์ คำว่า "อภิบาล" แปลว่าบำรุงรักษาปกครองเมื่อนำมารวมกันเป็น "ธรรมาภิบาล" มีความหมายเดียวกันกับคำว่า Good governance (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2541 อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2546, หน้า 13) ในปัจจุบันการบริหารองค์กรภาครัฐ และเอกชนนิยมใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) ซึ่งหลักการนี้ได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระเบียบดังกล่าวนี้พยายามสะท้อนภาพการบริหารจัดการที่ดีในองค์กรซึ่งเริ่มจากการเรียกร้องของธนาคารโลกให้ประเทศผู้กู้เงิน กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีให้เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยประกันว่า ผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้วยความรับผิดชอบและนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของโครงการอย่างแท้จริง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 4-16)

สัมมา รธนีย์ (2556, หน้า 162) ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหาร การจัดการดูแลประโยชน์ของส่วนรวมและการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ เพื่อให้มีการวางกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์วิธีการและมีเครื่องมือที่ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีด้วยความเป็นธรรมเคารพสิทธิอย่างเสมอภาคมีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถ

ตรวจสอบได้รับรู้ได้เมื่อตัดสินใจแล้วเปิดเผยเหตุผลได้การใช้อำนาจมีที่มาที่ไปอย่างเปิดเผยชัดเจน และสามารถก้าวท้าวสั่งการได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 471) ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐภาค ธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ไชยวัฒน์ คำชู (2547, หน้า 7) ได้สรุปว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง เป็นลักษณะความสัมพันธ์วิธีการและเครื่องมือซึ่งจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งในส่วนที่เป็น การดำเนินการในฐานะปัจเจกบุคคลและที่เป็นการดำเนินการในลักษณะที่เป็นสถาบันรวมถึง คุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการปกครอง และการบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความเจริญของชาติ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542) ได้ระบุหลักการของคำนิยามการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน"

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2546, หน้า 10) ได้สรุปว่า ธรรมนูญบาลทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจสังคมและการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างร่วมมือจากภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย

มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

สถาบันพระปกเกล้า (2544, หน้า 7) องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายว่า ธรรมภิบาล คือการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกันและมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงได้ ธรรมภิบาลจึงมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ เพราะเป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของตนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส

สมเกียรติ มิธรรม (2546, หน้า 137) ได้สรุปว่า พุทธศาสนภิบาล เป็นหลักบริหารที่เป็นหลักการของธรรมภิบาลเข้าใกล้เรื่องจิตวิญญาณมากขึ้น เป็นการบริหารที่เรียกว่า เอาคนเป็นศูนย์กลางในการบริหารเป็นการพัฒนาคนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะให้ในองค์กรรู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปัน อยู่กันด้วยความรัก ความเมตตา ไม่เห็นแก่ตัว มีความสุขสนุกกับการทำงาน

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2541, หน้า 2) อธิบายว่า ธรรมภิบาล เป็นคำสนธิระหว่างคำว่า “ธรรม” ซึ่งแปลว่า ความดี หรือเกณฑ์กับคำว่า “อภิบาล” ซึ่งแปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อรวมกันเป็นคำว่า ธรรมภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี

สุวรรณ ทองคำ (2545, หน้า 15 อ้างถึงใน ประเวศ วะสี, 2541, หน้า 3-4) อธิบายว่า การที่สังคมประกอบด้วย ภาคสำคัญ ๆ 3 ภาค คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึงธรรมภิบาลก็จะรวมถึง ความโปร่งใส ความถูกต้อง ของ 3 ภาคดังกล่าว ธรรมภิบาลในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ วะสี จึงเป็นเสมือนพลังผลักดัน ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

สรุปได้ว่า ธรรมภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นธรรมที่ใช้ในการบริหารงานที่มีความหมายอย่างกว้าง แต่ไม่ได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น ซึ่งรวมถึง ศิลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรม ผู้บริหารที่ยึดหลักธรรมภิบาลนี้เมื่อนำไปใช้จัดการภายในองค์กร จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

หลักการของธรรมภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุว่า ธรรมภิบาลมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคลจะต้องคำนึงถึงความ เป็นธรรมและความยุติธรรมรวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย

2. หลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส หมายถึง ความโปร่งใสพอเทียบได้ว่ามีความหมายตรงข้ามหรือเกือบตรงข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่ทุจริตคอร์รัปชัน ให้ความหมายในเชิงลบและความน่าสะพรึงกลัวแฝงอยู่ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกและให้ความสนใจในเชิงสงบสุข ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่ายและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจนในการนี้เพื่อเป็นสิริมงคลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ให้ความโปร่งใสขออัญเชิญพระราชกระแสรับสั่งในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ได้ทรงมี พระกระแสรับสั่งได้แก่ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจแม้จะมีความรู้ น้อยก็ยอมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

3. หลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามา มีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและหรือคณะทำงาน โดยให้ข้อมูลความคิดเห็นแนะนำปรึกษาร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติ

4. หลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำคัญ ในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างรวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำ ของตน

5. หลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงค่าให้บุคลากรมีความประหยัดใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

6. หลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพ สุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

ซึ่งแต่ละหลักได้มีนักวิชาการได้แสดงทรรศนะไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม

หลักธรรมาภิบาลมีความถูกต้องตามกรอบของกฎหมายไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมโดยเท่าเทียมกันทุกคนและอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่กล่าวถึงหลักนิติธรรมไว้ดังนี้

สถาบันราชประชาสมาสัย (2549, หน้า 6) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม คือ การปฏิบัติตามกฎกติการะเบียบแบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจหรือจงใจหลีกเลี่ยง หรือไม่ตั้งใจจะนั้นถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนที่จะผิดหลักนิติธรรมหรือไม่ก่อนที่จะลงมือทำ

ปิติเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13) ได้สรุปว่าด้านหลักนิติธรรมหมายถึงการใช้กฎหมายต่าง ๆ อย่างเที่ยงตรงสามารถบังคับใช้กฎหมายให้กับทุกคนได้เท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

ชนะศักดิ์ ยิวบูรณ์ (2543, หน้า 3-12) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายข้อบังคับให้ทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับเหล่านั้น โดยให้ถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ภายใต้อำนาจของตัวบุคคล

วนิดา แสนสารพันธ์ (2544, หน้า 39-43) กล่าวว่า การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลจะต้องมีกฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งเกณฑ์นี้อาจหมายถึงรัฐธรรมนูญกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง กฎกติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร เช่น การมาทำงานหรือการเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมว่าเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องความดีงามสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อที่จะให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยันอดทนมีระเบียบวินัยสามารถประกอบอาชีพสุจริตและจนเป็นนิสัยประจำชาติให้ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง ทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อส่วนรวม โดยยึดถือ

ปฏิบัติตาม ฆราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ โดยมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมไว้ดังนี้

สุจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-24) กระทบวงมหาดไทย ได้เสนอหลักคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยด้านความอดทนอดกลั้นและการยอมรับต่อทัศนะที่หลากหลาย รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผลหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 10-11) กล่าวถึงคุณธรรมว่า ต้องยึดคุณธรรมตัวเองเป็นหลักเพื่อให้กลไกต่าง ๆ ที่จะเป็นตัวควบคุมอำนาจที่มีอยู่แล้วของเรา ต้องเริ่มจากรักษาสิทธิและหน้าที่ของเราต้องมีความฉลาดในการใช้อำนาจของตัวเอง

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-12) กล่าวว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมให้ส่งเสริมสนับสนุนประชาชนพัฒนาตนเอง

สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ อดทน ขยันหมั่นเพียร ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน

3. หลักความโปร่งใส

การดำเนินงานของผู้บริหารในด้านนโยบายต่าง ๆ ต้องอยู่บนกฎระเบียบที่ชัดเจนทันเหตุการณ์ตรงไปตรงมามีที่มาที่ไปที่ชัดเจนมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน โปร่งใส ในหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสมีนักวิชาการหลายท่านได้ไว้ดังนี้

วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์ (2544, หน้า 45) ได้กล่าวว่า การทุจริตเปรียบเสมือนปฏิฑูลของสังคมไทยที่เป็นสาเหตุหลักทำให้เกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวง ของประเทศไทยอย่างกว้างขวางทำให้เกิดอำนาจกับรัฐบาลและการเมือง และปราศจากการตรวจสอบจากภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชน

อานันท์ ปันยารชุน (2543, หน้า 8) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส คือ สังคมต้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์และครบสมบูรณ์และต้องมีกลไกที่ตรวจสอบได้มีกระบวนการที่ยุติธรรม มีสื่อที่เป็นอิสระและประชาชนต้องมีส่วนร่วม

โสมนัส ฌ บางช้าง (2543, หน้า 48-50) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความโปร่งใสในการบริหารไม่สนเลขหรือปิดบังรวมทั้งต้องเต็มใจและอำนวยความสะดวกให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วน

สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส คือ การปฏิบัติหน้าที่หรืองานต่าง ๆ ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

4. หลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบายในหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการต่าง ๆ ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมในองค์กรไว้ดังนี้

สมาน รังสิโยภยกุล (2543, หน้า 10-11) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การบริหารราชการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทั้งทางตรงหรือทางอ้อมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างอิสระรวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและประชาชน ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนและบุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมุ่งผลแห่งการประสบความสำเร็จร่วมกัน

วันชัย วัฒนศัพท์ (2543, หน้า 28) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับทุก ๆ คน

ชนะศักดิ์ ยวนบูรณ์ (2543, หน้า 3-13) ได้สรุปว่า องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลด้านหลักความมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็นการไต่สวน ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม คือ การที่บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการทำงานจะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็นและการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งภายในองค์กรเองจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกันด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบเป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำคัญในการรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจน

การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีผลเสียจากการกระทำของตนเอง ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าว เกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบในองค์การดังต่อไปนี้

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 11) กล่าวว่า ความรับผิดชอบอันดับแรก คือ ต้องรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการรักษาเวลา ต่อมาก็รับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างตรงไปตรงมา มีผลงานและอันดับ และสุดท้ายต้องรับผิดชอบต่อสังคม

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 16) กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

สมาน รังสิโยภยกุล (2543, หน้า 10-15) กล่าวว่า การมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการบริหารราชการที่มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทที่มีต่อสาธารณชน การมีความรับผิดชอบนี้ องค์กรหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อมและสามารถถูกตรวจสอบและ วัดผลการดำเนินงานได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544, หน้า 32) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กล่าวไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือ ความตระหนักถึง สิทธิหน้าที่การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตนเอง

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบการที่ผู้บริหารตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติงานต่อตนเอง ต่อสังคม ใส่ใจปัญหาของประชาชน มีความกระตือรือร้นในการแก้ไข ปัญหา มีความชัดเจนในการดำเนินงาน สามารถชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นให้ประชาชนรับทราบได้

6. หลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพดังนั้นในการบริหารจัดการด้านหลักความคุ้มค่าได้มีนักวิชาการสรุปไว้ดังนี้ ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 11) กล่าวว่า หลักการคุ้มค่า คือ การใช้ทรัพยากรตั้งแต่วิธีการ วัสดุสิ่งของต่าง ๆ เจือปนใจการใช้สมองอย่างคุ้มค่าเพื่อให้งานของเรามีประสิทธิภาพรวดเร็วและไม่ทุจริต

เกษม วัฒนชัย (2546, หน้า 6) ได้สรุปว่า หลักความคุ้มค่าประกอบด้วย 1) การทำ กิจกรรมใดต้องสร้างระบบคุณภาพมาตรฐานควบคู่กันไปให้มีการกำหนดระดับมาตรฐานที่จะไปถึง กำหนดวิธีปฏิบัติและสร้างคู่มือปฏิบัติแล้ววัดผลประเมินผลเป็นระยะ 2) การบริหารจัดการ

ทุกด้านต้องยึดหลักประหยัด และหลักประสิทธิภาพทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีค่าที่สุด

สมาน รังสิโยกฤษณ์ (2543, หน้า 10) กล่าวว่าเป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านจัดการกระบวนการทำงานการจัดองค์การการจัดสรรบุคคลและมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่าเหมาะสมมีการให้บริการแก่ประชาชนที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544, หน้า 42) เสนอหลักความคุ้มค่าในสถาบันอุดมศึกษาว่า คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าของทรัพยากรของชาติและบริหารงานด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต้องให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า คือ การที่ผู้บริหารสามารถจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปด้วยความประหยัดสามารถหมุนเวียนใช้และสามารถสร้างทดแทนใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

การบริหารในสถานศึกษาของผู้บริหารนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่สถานศึกษา ซึ่งการบริหาร โดยใช้ธรรมาภิบาลในสถานศึกษานั้นได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

สมพิศ แสนสุข (2546, หน้า 6) ได้กล่าวว่าวิธีการที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษาโดยการนำวิธีการหรือแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้อย่างกะทันหันอาจจะมีการต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยฉะนั้นจะต้องใช้ชีวิตแบบค่อยเป็นค่อยไปสรุปได้ว่า

1. ต้องสร้างความเข้าใจในแนวคิดและสาระสำคัญของธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกคนในองค์กรทั้งผู้บริหารคณาจารย์เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนและนักเรียนนักศึกษา
2. แสวงหาองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาลและต้นแบบที่เหมาะสม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้การนำทีมผู้บริหารและคณาจารย์ศึกษาดูงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการบริหารจัดการที่ดี
3. จะต้องประกาศเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่าบริหารองค์กร โดยยึดหลักธรรมาภิบาล
4. ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารอย่างจริงจัง
5. มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 30-31) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักการดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการงบประมาณบริหารบุคคลและบริหารทั่วไปในการจัดการศึกษา ที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งดีและมีความสุข

ชนินธุ์ภัค สิงหลกะ (2549, หน้า 21-22) ได้ให้แนวคิดการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล 4 ด้าน คือ

1. การบริหารงานด้านวิชาการ

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้ จากการบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพดีต่อผู้เรียน

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นสำคัญ

4. การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการการบริหารงาน อื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนา สถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส

ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษานั้น มีหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานทุก ๆ งาน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงนั้นจำเป็นที่จะต้องนำหลักการดังกล่าวมาบริหารทั้งการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความเท่าเทียมกัน ในสถานศึกษานั้น ๆ และเพื่อการบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ซึ่งมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล คือ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. ตำแหน่ง

ตำแหน่ง หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูปฏิบัติการสอน มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ตำแหน่งของบุคลากรในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของวินิจ นาควิเชียร (2535) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชลทิษา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551, หน้า 67) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า จากการศึกษาตัวแปรข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ตำแหน่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากตำแหน่งที่สูงกว่าจะได้ใกล้ชิดและได้รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ในการทำงานของผู้บริหารมากกว่า ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานว่า บุคลากรในสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ที่มีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน และได้กำหนดตำแหน่งของบุคลากรสถานศึกษาเป็นรองผู้บริหาร/ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างานและผู้ปฏิบัติการสอน

2. ประสพการณ์การทำงาน

ประสพการณ์การทำงาน บอกถึงระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ซึ่งผลต่อความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานเป็นเวลานานจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและหลักการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีประสพการณ์ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ที่ยาวนาน มีโอกาสเข้าใจบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทน์นาหนองคูม (2550, หน้า 90) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่น เขต 4 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสพการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มหาวงศ์ (2554, หน้า 67) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ครูในจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด ที่มีประสพการณ์ในการสอนต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า จากการศึกษาตัวแปรข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า ประสพการณ์การทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากบุคลากรสถานศึกษาที่มีประสพการณ์การทำงานที่มากกว่าจะเกิดการสะสมทักษะในการทำงาน เกิดการเรียนรู้ที่ดี สามารถเข้าใจปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างลุล่วงและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานว่า บุคลากรในสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ที่มีประสพการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน และได้กำหนด

ประสบการณ์การทำงานของบุคลากรสถานศึกษาเป็น ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อแสดงถึงการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกันนั้นมีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงส่งผลให้บุคลากรสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย สันติวงษ์ (2542) โรงเรียนเป็นองค์กรที่สำคัญในการจัดการศึกษาขนาดขององค์กรมีส่วนสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย เมื่อองค์กรใหญ่กิจกรรมในองค์กรจะมีความซับซ้อนตลอดจนทรัพยากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรเปลี่ยนแปลงมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกเป็นจำนวนมาก วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบประมาณทั้งสิ้น และสอดคล้องกับแนวความคิดของสมพงษ์ เหล่าทรัพย์ (2545) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการบริหารแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ขนาดสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีรูปแบบหรือกระบวนการ การปฏิบัติงานในหลาย ๆ ด้าน ต่างกัน เช่น ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า บุคลากรในสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ไพฑูริย์ ดอกบัว (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูหัวหน้ากลุ่มสาระ

การเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การกำหนดเป้าหมาย การปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำการควบคุมบังคับบัญชา การตัดสินใจ การจูงใจและมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม และผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกันในภาพรวมและรายด้าน

มุตตา คงคืน (2551) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน โดยรวมและไรด้านมีการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างบ่อย โดยเรียงตามลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ศิรินารถ นันทวัฒน์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ผู้บริหารศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญ และระดับการมีความพยายามจนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์

รัตนะ บัวสนธ์ (2551) ได้ศึกษาการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยของรัฐและหน่วยงานราชการอื่นของไทย พบว่า ธรรมาภิบาลของหน่วยงานองค์กรส่วนราชการไทย มีอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับดี หรือระดับมาก และธรรมาภิบาลมีความแตกต่างกันออกไปตามตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานองค์กร ต่างกัน

นันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายเขตวิราชตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ โดยรวมต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ยกเว้น ด้านนิติธรรม และด้านการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นิกร นวโชติรส (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลจากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ตามนโยบายคณะผู้บริหารเทศบาล

นครขอนแก่น พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจตรงกันว่าทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ไพศาล ตั้งสมบุญ (2549, หน้า 88) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ไม่มีความแตกต่างกันแต่คะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติ

เฉลิม เทียงธรรม (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน

บัญชา เจริญชัย (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า คุณธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในระดับสูง คุณธรรมและประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกคุณธรรมของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารผู้บริหารโรงเรียน คือ คุณธรรมในการครองคนและคุณธรรมในการครองงาน

เฉลิมชัย สมท่า (2547) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

งานวิจัยต่างประเทศ

Hafheimer (2006 อ้างถึงใน อรพิน ปุณฺณวัฒน์, 2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับหนังสือบันทึกเรื่องราวการบริหารจัดการที่ดีของสถาบันการพัฒนาระหว่างประเทศของ 4 องค์กร พบว่า สถาบันพัฒนาระหว่างประเทศมีการตระหนักเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีและมีการปฏิรูปประชาธิปไตย

ในฝ่ายผู้บริหารที่เป็นผู้บริหารต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะที่เห็นเด่นชัดต่อการให้ความเคารพต่อสหประชาชาติ

ทอฟฟ์ (Taff, 1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารและความสำเร็จของโรงเรียน โดยศึกษาเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนจากครู 536 คน ในโรงเรียน 25 โรงเรียน เป็นครูที่สอนเต็มเวลาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใต้ของรัฐอลาบามา สหรัฐอเมริกา พบว่า บทบาทพฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมีผลต่อการประสพผลสำเร็จของโรงเรียน

เคสซี-โคเปอร์ (Casey-Cooper, 2005) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียน ในรัฐโมรอนโก จากผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนในเมืองแซนเบอร์นาดีโน ด้านแคลิฟอร์เนียใต้ มีการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ได้มีการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและการจัดการศึกษาอันเป็นการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดโครงสร้างคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนนอกจากนี้แล้วผลการศึกษาพบว่าการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนได้มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนอีกด้วยซึ่งผลที่ได้จะเป็นการบอกถึงความสำเร็จสูงสุดในการบริหารโรงเรียนและยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

บราวน์ (Brown, 1976) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาในมลรัฐทางภาคเหนือ ของประเทศสหรัฐอเมริกาผลการศึกษาพบว่า ครูใหญ่ควรช่วยเหลือให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนและพัฒนาเด็กในทุกด้านครูใหญ่เปิดโอกาสให้ชุมชนและบุคลากรภายในได้รับรู้เห็นรับทราบการปฏิบัติงานของครูใหญ่และครูใหญ่ควรมีส่วนร่วม โดยตรงในกระบวนการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติร่วมกับครูและนักเรียนในชั้นเรียน

มาร์เซลล์า (Marcella, 2005) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของโมรอนโก (Morongo) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโก ข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสารได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องกันเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้ จากนั้นไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมายอีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ยังได้สนับสนุนการค้นคว้าบทบาทของผู้นำในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาความทุ่มเทเพื่อตอบสนองความต้องการ

ของผู้เรียนระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้างและปรับเปลี่ยนในสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

เกรซ (Grace, 2002) ที่ศึกษาความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพ (Professional autonomy) และการร่วมมือปฏิบัติงานในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา กล่าวว่าภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษา ต้องเชื่อมโยงกับภาควิชาอื่นในสถาบันและภายนอกสถาบัน โดยเพิ่มการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารต้องบริหารด้วยความโปร่งใสและมีส่วนร่วมผลการวิจัยชี้ว่าความเป็นอิสระของคณะวิชา เป็นแรงจูงใจที่มีความจำเป็นต่อการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัย ต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีผลต่อการประสพผลสำเร็จของ สถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาศัยแนวทางในการบริหารและจัดการศึกษาที่มีความเป็นธรรม มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และเป็น การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อันมีหลัก 6 ประการด้วยกัน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษาต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 635 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 234 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	โรงเรียนทิวธาภิเศก	106	40
2.	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง	51	19
3.	โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร	35	13
4.	โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม	84	32
5.	โรงเรียนสตรีวัดระฆัง	88	34
6.	โรงเรียนวัดบวรเมณฑล	24	9
7.	โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	61	23
8.	โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย	25	9
9.	โรงเรียนสวนอนันต์	22	8
10.	โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน	71	27
11.	โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย	68	26
	รวม	635	234

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบความคิดในการวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 แต่ละข้อ มี 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961 cited in Best & Kahn, 1993, p. 247) จำแนกเป็นรายชื่อดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัย
2. กำหนดขอบเขตเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบความคิดในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล
3. เขียนคำถามในการวิจัยโดยการร่างข้อคำถามแต่ละข้อตามประเด็นที่กำหนด
4. รวบรวมข้อคำถามและจัดรูปแบบ เพื่อนำมารวมกันเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด พร้อมทั้งมีการชี้แจงการตอบคำถามไว้อย่างครบถ้วน
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป
6. ปรับปรุงเครื่องมือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ
7. นำเครื่องมือที่จะปรับปรุงและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสมซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
 - 7.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 7.2 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 7.3 นายวิธาน พรหมสินธุศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
8. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้ มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 1 กลุ่ม 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total correlation) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายรวม (r) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .31 ถึง .91

9. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ 0.97

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำงาน และตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ยื่นเอกสารขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ในเรื่องดังกล่าว หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปส่งให้ครูและบุคลากร สถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 234 ฉบับ พร้อมทั้งนัดหมายและกำหนดเวลา ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน
3. เมื่อครบกำหนด ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละคนของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3
2. ทำการแปลความหมายของคะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัดโดยกำหนด เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ใช้สถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง เปรียบเทียบ
โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t -test)

3. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทการทำงาน
และขนาดสถานศึกษา เปรียบเทียบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA)
และการทดสอบรายคู่ด้วยเทคนิควิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่คำนวณได้มาจากประชากร
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่คำนวณได้มาจากประชากร
t	หมายถึง	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t -distribution)
F	หมายถึง	ค่าแจกแจงแบบเอฟ (F -distribution)
P	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็น (Probability) ของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบสมมติฐาน
SS	หมายถึง	ค่าผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง (Sum squares)
MS	หมายถึง	ค่าความแปรปรวน (Mean squares)
df	หมายถึง	ค่าระดับชั้นของความอิสระ (Degree of freedom)
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสพการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสพการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
รองผู้บริหาร/ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน	67	28.60
ผู้ปฏิบัติการสอน	167	71.40
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 234 คน พบว่า รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้างาน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน

ประสพการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ประสพการณ์น้อยกว่า 5 ปี	31	13.20
ประสพการณ์ 5-10 ปี	129	55.10
ประสพการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	74	31.60
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 234 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 รองลงมา คือ มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 และมีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	19	8.10
ขนาดกลาง	123	52.60
ขนาดใหญ่	92	39.30
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 234 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่ คือ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	<i>n</i> = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. หลักนิติธรรม	4.04	0.66	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	3.94	0.72	มาก	4
3. หลักความโปร่งใส	3.89	0.75	มาก	5
4. หลักความรับผิดชอบ	3.58	0.92	มาก	6
5. หลักการมีส่วนร่วม	4.06	0.71	มาก	1
6. หลักความคุ้มค่า	3.94	0.78	มาก	3
รวม	3.29	0.67	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักนิติธรรม	n = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. มีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี	4.32	0.67	มาก	1
2. มีความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาทุกระดับ	4.05	0.71	มาก	3
3. มีความสามารถในการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	4.15	0.88	มาก	2
4. สามารถน่านโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี	3.95	0.89	มาก	5
5. มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม	3.94	0.69	มาก	6
6. สามารถกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย ที่ทันต่อเหตุการณ์ บ้านเมืองในปัจจุบัน อย่างชัดเจนในการบริหารสถานศึกษา	4.04	0.74	มาก	4
7. สามารถกำหนดขอบข่ายในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และเหมาะสม	3.84	0.85	มาก	7
รวม	4.04	0.66	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความสามารถในการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และมีความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักคุณธรรม	<i>n</i> = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการบริหารสถานศึกษา	3.94	0.78	มาก	3
2. มีความประพฤติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่	4.08	0.88	มาก	2
3. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว	3.94	0.89	มาก	4
4. ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	4.12	0.77	มาก	1
5. เป็นผู้รับฟังหรือให้คำปรึกษาที่ดีในการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว	3.63	0.95	มาก	6
6. เป็นผู้ให้คำแนะนำหรือชี้แจงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยได้อย่างถูกต้อง	3.93	0.92	มาก	5
รวม	3.94	0.72	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความประพฤติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการบริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักความโปร่งใส	<i>n</i> = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา ให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาทราบตามความเป็นจริง	3.85	0.73	มาก	5
2. จัดระบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้	3.79	0.97	มาก	6
3. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ	4.07	1.01	มาก	1
4. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างจากบุคคลหลายฝ่าย	3.87	0.92	มาก	4
5. วางแผนการดำเนินงานและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	3.87	0.95	มาก	3
6. รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	3.92	0.80	มาก	2
รวม	3.89	0.75	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทุกปีการศึกษา และวางแผนการดำเนินงานและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. มอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้ถูกต้องและชัดเจน	3.75	0.90	มาก	1
2. เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน	3.52	1.06	มาก	3
3. สร้างแรงจูงใจที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา	3.51	1.08	มาก	6
4. สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา	3.48	1.16	มาก	7
5. สร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี	3.52	0.99	มาก	4
6. เปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	3.66	0.95	มาก	2
รวม	3.58	0.92	มาก	-

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้ถูกต้องและชัดเจน เปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	<i>n</i> = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. อุทิศตน เสียสละเวลาและทุ่มเทเพื่อการทำงาน	4.03	0.76	มาก	4
2. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษา	4.10	0.79	มาก	2
3. มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบ	4.17	0.86	มาก	1
4. มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ขาดตกบกพร่อง	4.03	0.82	มาก	3
5. มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ และแก้ไขปัญหาคือได้เป็นอย่างดี	3.95	0.82	มาก	5
รวม	4.06	0.71	มาก	-

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และมีความสำนึกและรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ขาดตกบกพร่อง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่อ

ด้านหลักความคุ้มค่า	n = 234		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา	3.81	0.91	มาก	5
2. สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่บริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา	3.83	0.95	มาก	4
3. สนับสนุน ส่งเสริม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	3.81	0.95	มาก	6
4. สนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาำนวัตกรรมใหม่ ๆ และทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน	4.08	0.77	มาก	1
5. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	4.02	0.90	มาก	3
6. กำหนดแนวทางให้บุคลากรใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด	4.06	0.92	มาก	2
รวม	3.94	0.78	มาก	-

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาำนวัตกรรมใหม่ ๆ และทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน กำหนดแนวทางให้บุคลากรใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ตำแหน่ง				<i>t</i>	<i>p</i>
	รองผู้บริหาร/ หัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน (<i>n</i> = 67)		ผู้ปฏิบัติการสอน (<i>n</i> = 167)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
	1. หลักนิติธรรม	4.26	0.53	3.96		
2. หลักคุณธรรม	4.11	0.50	3.87	0.78	2.29*	.02
3. หลักความโปร่งใส	4.01	0.62	3.85	0.80	1.44	.15
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.65	0.88	3.54	0.93	0.82	.40
5. หลักความรับผิดชอบ	4.20	0.52	4.00	0.77	1.96*	.05
6. หลักความคุ้มค่า	3.95	0.68	3.93	0.81	0.15	.87
รวม	4.03	0.51	3.86	0.71	1.76	.07

**p* < .05

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และหัวหน้างานมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้ปฏิบัติการสอน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี (n = 31)				ประสบการณ์ 5-10 ปี (n = 129)				ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 74)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	3.32	0.61	ปานกลาง	4	4.14	0.59	มาก	2	4.19	0.61	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	3.35	0.89	ปานกลาง	2	4.04	0.61	มาก	3	4.01	0.71	มาก	4
3. หลักความโปร่งใส	3.26	0.81	ปานกลาง	5	4.00	0.66	มาก	4	3.98	0.75	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.02	0.78	ปานกลาง	6	3.66	0.87	มาก	6	3.68	0.97	มาก	6
5. หลักความรับผิดชอบต่อ	3.56	0.75	ปานกลาง	3	4.20	0.62	มาก	1	4.22	0.67	มาก	1
6. หลักความคุ้มค่า	3.36	0.70	ปานกลาง	1	3.99	0.75	มาก	5	4.09	0.76	มาก	3
รวม	3.28	0.63	ปานกลาง		4.00	0.59	มาก		4.03	0.67	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวม พบว่า ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อยู่ในระดับปานกลาง ประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก โดยแยกพิจารณาดังนี้

ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

ประสบการณ์ 5-10 ปี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วม

ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	19.11	2	9.55	26.48*	.00
	ภายในกลุ่ม	83.36	231	0.36		
	รวม	102.48	233			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	12.50	2	6.25	13.24*	.00
	ภายในกลุ่ม	109.09	231	0.47		
	รวม	121.60	233			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	15.48	2	7.74	15.08*	.00
	ภายในกลุ่ม	118.57	231	0.51		
	รวม	134.05	233			

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	11.20	2	5.60	6.94*	.00
	ภายในกลุ่ม	186.47	231	.80		
	รวม	197.67	233			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	18.83	2	9.41	21.60*	.00
	ภายในกลุ่ม	100.68	231	0.43		
	รวม	119.51	233			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	12.49	2	6.24	11.11*	.00
	ภายในกลุ่ม	129.83	231	0.56		
	รวม	142.32	233			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	14.65	2	7.32	18.77*	.00
	ภายในกลุ่ม	90.17	231	0.39		
	รวม	104.83	233			

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ดังตารางที่ 15-21

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	5-10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		4.03	4.00	3.28
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			.03	.75*
5-10 ปี				.72*
น้อยกว่า 5 ปี				

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักนิคิธรรม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	5-10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		4.19	4.14	3.32
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.19		.05	.87*
5-10 ปี	4.14			.82*
น้อยกว่า 5 ปี	3.32			

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักนิติธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	น้อยกว่า 5 ปี
		4.04	4.01	3.35
5-10 ปี	4.04		.03	.69*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.01			.66*
น้อยกว่า 5 ปี	3.35			

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักคุณธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	น้อยกว่า 5 ปี
		4.00	3.98	3.26
5-10 ปี	4.00		.02	.74*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.98			.72*
น้อยกว่า 5 ปี	3.26			

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไปกับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี
และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป
รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มี
ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	5-10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		3.68	3.66	3.02
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.68		.02	.66*
5-10 ปี	3.66			.64*
น้อยกว่า 5 ปี	3.02			

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	5-10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		4.22	4.20	3.56
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.22		.02	.66*
5-10 ปี	4.20			.64*
น้อยกว่า 5 ปี	3.56			

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	5-10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		4.09	3.99	3.36
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.09		.10	.73*
5-10 ปี	3.99			.63*
น้อยกว่า 5 ปี	3.36			

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี
และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป
รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มี
ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n = 19)				ขนาดกลาง (n = 123)				ขนาดใหญ่ (n = 94)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	3.92	0.73	มาก	4	4.05	0.66	มาก	1	4.06	0.64	มาก	5
2. หลักคุณธรรม	3.92	1.02	มาก	5	3.82	0.71	มาก	3	4.13	0.61	มาก	3
3. หลักความโปร่งใส	4.03	0.96	มาก	3	3.74	0.77	มาก	5	4.09	0.64	มาก	4
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.63	0.94	มาก	6	3.36	0.98	ปานกลาง	6	3.86	0.73	มาก	6
5. หลักความรับผิดชอบต่อ	4.19	0.77	มาก	1	3.93	0.77	มาก	2	4.20	0.57	มาก	1
6. หลักความคุ้มค่า	4.04	0.87	มาก	2	3.77	0.83	มาก	4	4.14	0.62	มาก	2
รวม	3.96	0.80	มาก	-	3.78	0.69	มาก	-	4.08	0.56	มาก	-

จากตารางที่ 22 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยแยกพิจารณาดังนี้

สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วม

สถานศึกษาขนาดกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

สถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.31	2	0.15	0.35	.70
	ภายในกลุ่ม	102.17	231	0.44		
	รวม	102.48	233			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	5.37	2	2.68	5.33*	.00
	ภายในกลุ่ม	116.23	231	0.50		
	รวม	121.60	233			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	6.90	2	3.45	6.27*	.00
	ภายในกลุ่ม	127.14	231	0.55		
	รวม	134.05	233			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	13.57	2	6.78	8.51*	.00
	ภายในกลุ่ม	184.10	231	0.79		
	รวม	197.67	233			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	4.15	2	2.07	4.16*	.01
	ภายในกลุ่ม	115.35	231	0.49		
	รวม	119.51	233			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	7.58	2	3.79	6.49*	.00
	ภายในกลุ่ม	134.74	231	0.58		
	รวม	142.32	233			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.92	2	2.46	5.69*	.00
	ภายในกลุ่ม	99.90	231	0.43		
	รวม	104.83	233			

* $p < .05$

จากตารางที่ 23 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น หลักนิติธรรม เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ดังตารางที่ 24-29

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาด
สถานศึกษา โดยรวม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		4.08	3.78	3.96
ขนาดใหญ่	4.08		.30*	.12
ขนาดกลาง	3.78			.18*
ขนาดเล็ก	3.96			

* $p < .05$

จากตารางที่ 24 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม
ขนาดสถานศึกษา โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่
ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษา
ขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษา
ขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาด
สถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		4.13	3.82	3.92
ขนาดใหญ่	4.13		.31*	.21
ขนาดกลาง	3.82			.10*
ขนาดเล็ก	3.92			

* $p < .05$

จากตารางที่ 25 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		4.09	3.74	4.03
ขนาดใหญ่	4.09		.35*	.06
ขนาดกลาง	3.74			.29*
ขนาดเล็ก	4.03			

* $p < .05$

จากตารางที่ 26 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาด
สถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		3.86	3.36	3.63
ขนาดใหญ่	3.86		.50*	.23
ขนาดกลาง	3.36			.27*
ขนาดเล็ก	3.63			

* $p < .05$

จากตารางที่ 27 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม
ขนาดสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับ
สถานศึกษาขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษา
โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและ
สถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาด
สถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		4.20	3.93	4.19
ขนาดใหญ่	4.20		.27*	.01
ขนาดกลาง	3.93			.26*
ขนาดเล็ก	4.19			

* $p < .05$

จากตารางที่ 28 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		4.14	3.77	4.04
ขนาดใหญ่	4.14		.37*	.10
ขนาดกลาง	3.77			.27*
ขนาดเล็ก	4.04			

* $p < .05$

จากตารางที่ 29 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607) จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .31 ถึง .91 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน และแปลความหมายตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535) ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง เปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา เปรียบเทียบโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยเทคนิควิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม

หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ ซึ่งแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นอย่างดี มีความสามารถในการปฏิบัติตนตามกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม และมีความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ

1.2 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความประพฤติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการบริหารสถานศึกษา

1.3 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทุกปีการศึกษา และวางแผนการดำเนินงานและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

1.4 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้ถูกต้อง และชัดเจน เปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานตาม

1.5 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ

แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และมีความสำนึกและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ขาดตกบกพร่อง

1.6 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาำนวัตกรรมใหม่ ๆ และทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน กำหนดแนวทางให้บุคลากรใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ได้ผลดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และหัวหน้างานมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้ปฏิบัติการสอน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลดังนี้

2.2.1 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักนิติธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปีกับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

2.2.2 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม

รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น หลักนิติธรรม เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลดังนี้

2.3.1 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษายขนาดใหญ่กับสถานศึกษายขนาดกลาง และสถานศึกษายขนาดเล็กกับสถานศึกษายขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดกลางและสถานศึกษายขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษายขนาดกลาง

2.3.2 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษายขนาดใหญ่กับสถานศึกษายขนาดกลาง และสถานศึกษายขนาดเล็กกับสถานศึกษายขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดกลางและสถานศึกษายขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษายขนาดกลาง

2.3.3 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษายขนาดใหญ่กับสถานศึกษายขนาดกลาง และสถานศึกษายขนาดเล็กกับสถานศึกษายขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดกลางและสถานศึกษายขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษายขนาดกลาง

2.3.4 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม

ขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษายขนาดใหญ่กับสถานศึกษายขนาดกลาง และสถานศึกษายขนาดเล็กกับสถานศึกษายขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดกลางและสถานศึกษายขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษายขนาดกลาง

2.3.5 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษายขนาดใหญ่กับสถานศึกษายขนาดกลาง และสถานศึกษายขนาดเล็กกับสถานศึกษายขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษายขนาดกลางและสถานศึกษายขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษายขนาดกลาง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ทำให้ค้นพบประเด็นจากการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายผลดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจบการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต มีประสบการณ์การทำงานสูง อีกทั้งได้รับการอบรมพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทางการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณงามแจ่มนิยม (2553) ได้ทำการศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอปลายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอปลายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พระยุทธนา ชุตทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนโปลีเทคลานนา เชียงใหม่ ผลจากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน

โปลีเทคานนา เชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พระมหาคำพิง ธีรปญฺโญ (เพ็ญญู) (2554) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน นวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลากรของโรงเรียน นวมินทราชูทิศมัชฌิม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผล ดังต่อไปนี้

1.1 หลักนิติธรรม จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่มีความทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชนและ บุคลากรในสถานศึกษา โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายไม่ใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจ ของตัวบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของชนพงษ์ เจริญนาน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ด้านนิติธรรม อยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร จันเสงี่ยม (2555) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน หมั่นเพียรและอุทิศเวลาให้กับทางราชการ ยอมรับ และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และสอดคล้องกับพระมหาคำพิง ธีรปญฺโญ (เพ็ญญู) (2554) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

1.2 หลักคุณธรรม จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความยึดมั่น ในสิ่งถูกต้องดีงาม โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่าง แก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้มี

ความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยและประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล เรื่องริวงส์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธิราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธิราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพระมหาลำพึง ชีรปญโญ (เพ็ญญ์) (2554) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

1.3 หลักความโปร่งใส จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกในการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาลำพึง ชีรปญโญ (เพ็ญญ์) (2554) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

1.4 หลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะการประชาสัมพันธ์

การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาคำพิง ธีรบุญโญ (เพ็ญภู) (2554) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของของ นันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุตตา คงคืน (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยามีภาวะผู้นำสูง และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้แสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารโรงเรียนมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอแนวทางการคิดเห็น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ในลักษณะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมวิจารณ์และร่วมรับประโยชน์อันเกิดจากการทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจดีขึ้น

1.5 หลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่สำนึกในความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยะเวลาของ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 จำนวน 103 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญา อภิชาติเชียรโกวิท (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3

มีการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผน วิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งให้การกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา ให้รับผิดชอบต่องานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้

1.6 หลักความคุ้มค่า จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรณรักษ์ให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าและมีการบริการที่มี คุณภาพสามารถแข่งขันในระดับต่าง ๆ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้อง กับงานวิจัยของพระมหาลำพิ่ง ธีรปัญญา (เพ็ญภู) (2554) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลากรของโรงเรียน นวมินทราชูทิศมัธยม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา ใจสู้ศึก (2552, หน้า 74) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู กลุ่มความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 8 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านหลักความคุ้มค่า กล่าวว่า ผู้บริหารมีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน ด้านงบประมาณ ด้านพัสดุ โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการศึกษา การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรณรักษ์ให้นักเรียน บุคลากร มีความตระหนักและใช้จ่าย ทรัพย์สินอย่างประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าและช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ปรากฏผลดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และหัวหน้างาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่า

ผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และหัวหน้างานมีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งมีความเข้าใจผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ซึ่งการที่มีตำแหน่งที่อยู่ในระดับสูง ก็จะได้รับคามไว้วางใจจากผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าตำแหน่งผู้ปฏิบัติการสอน จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551, หน้า 67) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประเสริฐ อาสนาทิพย์ (2550, หน้า 86) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับสัญญา ชาวไร่ (2548, หน้า 115) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการรับรู้การบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอน

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทุกปีการศึกษา และมีการวางแผนการดำเนินงานและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่สามารถตรวจสอบได้ถูกต้องและชัดเจน จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับชวัช ตัสโต

(2545) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัณนันทพล เรื่องริวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทิวาธิราช ตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการมอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้ถูกต้องและชัดเจน มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับกัณนันทพล เรื่องริวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทิวาธิราช ตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำนวัตกรรมใหม่ ๆ และทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีการกำหนดแนวทางให้บุคลากรใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก

ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับลูทิตร์ตัน เอ็มสกูล (2555, หน้า 77) ที่ได้ศึกษาการแสดงผลการดำเนินการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง พบว่า ผู้บริหารมีการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยมีการรณรงค์ให้นักเรียนและบุคลากร มีการตระหนักในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน และสอดคล้องกับกิจเกื้อ สังกัด (2554, หน้า 95) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มค่ายเจ้าพระยาตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารมีการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับท้องถิ่นและบริบทของชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5-10 ปี กับประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี สรุปได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป รับรู้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมชาติและหลักการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่ามีระยะเวลาการทำงานมากกว่า ก็จะมีความเข้าใจบริบทของผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจในลักษณะการบริหารงาน และการเอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่า จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนัญชัย รัตน์ไทรแก้ว (2549) ศึกษาเรื่องการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม เทียงสงค์ (2549) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตาม

ขนาดสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง โดยครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดสถานศึกษามีผลต่อการรับรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากหลายองค์ประกอบ ทั้งสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันในเรื่องของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่ต้องดูแลเอาใจใส่ต่อบุคลากร การมอบหมายภาระงาน การอุทิศและเสียสละตนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มาวงค์ (2554) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานตามหลักตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เป็นอย่างดี และมีการกำหนด กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม มีการปกครองภายใต้กฎหมาย และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา จึงทำให้รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน ที่อยู่สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี สุรีย์เทพสิทธิ์ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ
ในการนำผลไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 ทำให้พบข้อปัญหา
ที่ต้องปรับปรุงและแก้ไข เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในการ
เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ
สถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้รับฟังหรือให้คำปรึกษาที่ดี
ในการช่วยเหลือ ในการแก้ไขปัญหาของผู้ได้บังคับบัญชาทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดระบบการดำเนินงานที่ชัดเจน
และสามารถตรวจสอบได้

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจที่ดี ให้กับ
ผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อ
ผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน ส่งเสริม การนำ
ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย

2. ผลในการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับตำแหน่งรองผู้บริหาร หัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติการสอน อย่างเท่าเทียมกัน ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่าย
เกิดความสามัคคีกันในหมู่คณะ การทำงานเป็นทีม ให้เกิดการร่วมมือกัน เพื่อช่วยกันพัฒนา
สถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ควรมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตร การจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้ดำเนินไปได้อย่างลุล่วง

3. แนวทางสำหรับการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลควรจัดทำกรประเมินและตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้เกิดแนวคิดในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิจเกื้อ ส่งกลิ่น. (2554). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มค่ายเจ้าพระยาตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกษม วิฒนชัย. (2546). ธรรมาภิบาลกับบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. สงขลา: เทมการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- จันงค์ นาหนองตูม. (2550). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการ สถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เฉลิม เทียงสงค์. (2549). การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- เฉลิมชัย สมท่า. (2547). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็น ของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิดา ใจสู้ศึก. (2552). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็น ของรองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู กลุ่มความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 8 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. สารนิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.

- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี การปกครองที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชนิษฐ์ศักดิ์ สิงห์ลทะ. (2549). *การศึกษากาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เอกชนระดับมัธยมศึกษา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ชลทิษา ลิ้มสกุลศิริรัตน์. (2551). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.*
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). *ธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: น้ำฝน.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2547). *ธรรมาภิบาลในองค์กร. วารสารวงการครู, 47(2), 7.*
- จิตติรัตน์ เอี่ยมสกุล. (2555). *พฤติกรรมกาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2550). *กาบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: บุคพ้อยท์.
- ทิพาวดี เมฆสวรรค์. (2543). *สามประสานในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. ใน นานาสาระ จากรวมพลังเพื่อการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.*
- ธงชัย สันติวงษ์. (2542). *องค์การและการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนพงษ์ เจริญนาน. (2551). *กาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง ท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ชนันชัย รัตน์ไตรแก้ว. (2549). *กาประเมินกาบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*
- ธวัช ตัสโต. (2545). *ความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.*

- ชัยญา อภิชาติเชียร โกวิท. (2552). การศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ
โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นันทพล เรืองวิงศ์. (2552). ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่าย
เทวธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2546). หลักการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์.
- นิกร นวโชติรส. (2550). การบริหารค่านหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บวรศักดิ์ อูวรรณ โณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- บัญชา เจริญชัย. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและประสิทธิภาพในการบริหารงานของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบ
มาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3(1), 22-25.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2546). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.
- ประเวศ ะสี. (2541). บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพ อภิวัฒน์ชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ:
หมอชาวบ้าน.
- ประเสริฐ อาสนาทิพย์. (2550). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มโรงเรียนคงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.

- ปราชนา กล้าผจญ, (2543). 88 *สู่ทางสู่ความสำเร็จของนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *จิตวิทยาบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปีติเทพ อยู่ยืนยง. (2546). *ธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคม*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- พรรณงาม แจ่มนิยม. (2553). *การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา*
อำเภอปลายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระมหาคำพิง ชีรปญฺโญ (เพ็ญภู). (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน*
นวมินทร์ทราฐุทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระยุพธนา ชูคทองม้วน. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร*
โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูริย์ ดอกบัว. (2550). *พฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*
ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
 มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 กาญจนบุรี.
- ไพศาล ตั้งสมบุรณ์. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี.
- มุตตา คงคีน. (2551). *ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน*
สังกัดเมืองพัทธา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธี ปัตถนนานนท์. (2545). *การบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- รจนา สุริย์เทพสิทธิ์. (2545). *การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู*
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (2542, 10 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอน 63 ง, หน้า 24-31.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2544, กรกฎาคม-กันยายน). การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล (Good governance). วารสารนักบริหาร, 21(3), 39-43.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2550). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- วินิจ นาควิเชียร. (2535). การศึกษาทักษะทางการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู อาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลพร จันเสียม. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล การบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์. (2544). คู่มือผู้ชาติ: ทางออกจากวิกฤต. กรุงเทพฯ: สถาบันสทสววรรษ.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2550). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันราชประชาสมาสัย. (2549). ธรรมาภิบาลบัณฑิต. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2541). ธรรมาภิบาลกับการปฏิรูปเศรษฐกิจชาติ. ประชาชาติธุรกิจ, 10(21), 2.
- สมเกียรติ มีธรรม. (2546). พุทธทัศน์ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัย. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- สมคิด บางโม. (2545). การพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ: เอลโล่การพิมพ์.
- สมคิด มawang. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัด โรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สมพงษ์ เหล่าทรัพย์. (2545). *การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สมโภชน์ อเนกสุข. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2543). *การบริหารราชการไทย: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษายุคใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมุทร ชำนาญ. (2556). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระยอง: พี. เอส. การพิมพ์.
- สัจญา ชาวไร่. (2548). *การศึกษารับรู้การบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สัมมา รชนีชัย. (2556). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9* (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: เศรษฐลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุวรรณ ทองคำ. (2545). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- โสมนัส ฌ บางช้าง. (2544, กรกฎาคม-กันยายน). *Good governance (การกำกับดูแลที่ดี)*. *วารสารนักบริหาร*, 21(3), 48-50.

- อรพิน ปุณฺณวัฒน์. (2556). การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2543). มุมมองนายอานันท์. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อำนาจ ทองโปร่ง. (2553). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุไร บัวหลวง. (2552). พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Campbell, A. G. (1976). Subjective measures of well-being. *American Psychologist*, 31, 117-124.
- Casey-Cooper, M. (2005). *Educational governance of the Morongo unified school district (California)*. Retrieved from: <http://www.lib.umi.com/dissertations/preview/3166794>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper and Row.
- Fish, R. S. (1963). *The tank of educational administration*. New York: Harper and Row.
- Grace, K. A. (2002). *Professional autonomy and collective endeavor in academic department: A study of department identity and practices that benefit the scholar, the institution and the public*. Retrieved from <http://www.lib.umi.com/dissertation/fullcit/3037252>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Marcella, C. C. (2005). *Educational governance of the Morongo unified school district California*. Retrieved from <http://www.lib.umi.com/dissertation/preview/3166794>
- Taff, B. C. (1998). Teacher perceptions of principal role behavior and school effectiveness. *Dissertation Abstracts International*, 58(7), 4286-A.
- Tead, O. (1951). *Art of administrative*. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.0344

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920584 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภายู ธีระวิชิตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.0345

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นางสาวสุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920584 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกลายุ ธีระวิชิตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.0346

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวสุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920584 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่ม 3 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุญา ชีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์
จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่ม 3

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
4. ข้อมูลของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น ดังนั้น ผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านและโรงเรียนแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวสุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

- รองผู้บริหาร/ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน
- ผู้ปฏิบัติการสอน

2. ประสบการณ์การทำงาน

- ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี
- ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี
- ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดสถานศึกษา

- สถานศึกษาขนาดเล็ก
- สถานศึกษาขนาดกลาง
- สถานศึกษาขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3

- 5 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. หลักนิติธรรม						
1	มีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี					
2	มีความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ					
3	มีความสามารถในการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					
4	สามารถนำนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี					
5	มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
6	สามารถกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย ที่ทันต่อเหตุการณ์ บ้านเมืองในปัจจุบัน อย่างชัดเจนในการบริหารสถานศึกษา					
7	สามารถกำหนดขอบข่ายในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และเหมาะสม					
2. หลักคุณธรรม						
8	มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการบริหารสถานศึกษา					
9	มีความประพฤติเหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่					
10	คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว					
11	ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเอง นับถือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					
12	เป็นผู้รับฟังหรือให้คำปรึกษาที่ดีในการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งเรื่องงาน และเรื่องส่วนตัว					
13	เป็นผู้ให้คำแนะนำหรือชี้แจงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยได้อย่างถูกต้อง					

ข้อ	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3. หลักความโปร่งใส						
14	เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา ให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาทราบตามความเป็นจริง					
15	จัดระบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้					
16	ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ					
17	ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างจากบุคคล หลายฝ่าย					
18	วางแผนการดำเนินงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ					
19	รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทุกปีการศึกษา					
4. หลักการมีส่วนร่วม						
20	มอบหมายงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามหน้าที่ ได้ถูกต้องและชัดเจน					
21	เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน					
22	สร้างแรงจูงใจที่ดี ให้กับผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา					
23	สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา					
24	สร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจแก่ ผู้ได้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี					
25	เปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา					
26	อุทิศตน เสียสละเวลาและทุ่มเทเพื่อการทำงาน					

ข้อ	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5. หลักความรับผิดชอบ						
27	แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา					
28	มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ					
29	มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ขาดตกบกพร่อง					
30	มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี					
6. หลักความคุ้มค่า						
31	สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา					
32	สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ บริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา					
33	สนับสนุน ส่งเสริม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย					
34	สนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาำนวัตกรรมใหม่ ๆ และทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน					
35	นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า					
36	กำหนดแนวทางให้บุคลากรใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด					

ขอขอบคุณอย่างยิ่งในการอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 1 กลุ่ม 3

ข้อ	อำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	อำนาจจำแนกรายข้อ
1	.31	19	.71
2	.56	20	.91
3	.60	21	.70
4	.71	22	.74
5	.62	23	.77
6	.59	24	.76
7	.64	25	.57
8	.73	26	.84
9	.86	27	.83
10	.67	28	.81
11	.58	29	.86
12	.75	30	.87
13	.80	31	.88
14	.82	32	.84
15	.88	33	.78
16	.79	34	.77
17	.76	35	.86
18	.76	36	.73

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97